

Stanovisko Aliance pro individualizovanou podporu k podmínce čerpání příspěvku na péči na sociální služby

12. května 2023

Aliance pro individualizovanou podporu (AIP) reaguje na veřejná prohlášení ministra práce a sociálních věcí **k plánované změně vázat část příspěvku na péči na úhradu sociálních služeb**, a to zejména z důvodu zneužívání příspěvku v rodinách tím, že není využíván na péči a závislí lidé zůstávají doma v nedůstojných podmínkách.

AIP spatřuje v návrhu tyto problematické souvislosti:

- **Dostupnost sociálních služeb**, resp. místní nebo kapacitní nedostupnost v určitých regionech nebo pro určité cílové skupiny

Jak řešit situaci lidí, kteří nemají k dispozici služby? Znamenalo by, že by přišli o část financí určených na zajištění péče? Pokud stát negarantuje dostupnost služeb, musí příspěvek ponechat lidem závislým na péči, aby mohla být péče zajištěna i mimo systém sociálních služeb - pečujícími doma či nákupem péče na trhu.

- **Postavení pečujících osob v produktivním věku**, kteří si díky péči o blízkou osobu nemohou zajistit prostředky na živobytí ekonomickou aktivitou

Jak řešit chudobu rodin, pro které je příspěvek na péči důležitým zdrojem příjmu? Pokud příspěvek slouží jako dlouhodobý příjem pečujících (nemají nemocenskou, ošetřovné, starobní důchod ani placené zaměstnání), je třeba vyřešit jejich důstojné finanční zabezpečení. Ani větší využívání služeb by mnoha pečujícím negarovalo vytvoření dostatečných časových možností, aby mohli nastoupit do zaměstnání.

- **Posuzování potřeb péče zohledňující její skutečnou potřebu**

Jak řešit případy, kdy výsledek posuzování neodpovídá reálně potřebnému rozsahu péče? Příspěvek na péči často kryje jen velmi malou část potřebné péče. Při posuzování potřebné péče druhé osoby je nutné vycházet z hodinového objemu péče podle zdravotních a sociálních potřeb k zajištění běžně nezávislého způsobu života, nikoliv z bodového hodnocení neschopnosti zvládat základní životní úkony.

- **Garantování svobodné volby** a nezávislého způsobu života osob závislých na péči

Je návrh v souladu s právy lidí se zdravotním postižením? Dodržení svobodné volby způsobu života vyplývá z lidskoprávních dokumentů, ke kterým se Česká republika zavázala.

AIP zaujímá k návrhu tento postoj:

- **AIP odmítá povinnou podmínku čerpat část PnP na sociální služby** z důvodu extrémního ohrožení, které by toto izolované opatření bez dalších systémových změn znamenalo pro rodiny, které mají člena se zdravotním postižením či onemocněním s vysokou mírou podpory a péče.
- **AIP se vyhrazuje vůči nepodloženým informacím o zneužívání PnP lidmi se zdravotním postižením a znevažování pečujících rodin.** *Neselhávají lidé, ale systém.*
AIP se ohrazuje proti narativu, že využívání PnP pečující domácností na běžné životní náklady je zneužíváním dávky. Problém, kdy je závislá osoba doma ponechána bez řádné péče, musí řešit v rámci svých kontrolních kompetencí úřad práce. Problém, kdy PnP získá někdo, kdo péči nepotřebuje a PnP nepoužije ani na péči blízkého ani na péči služby, je nutné řešit v systému posuzování PnP.
- **AIP podporuje sdílenou péči, nicméně preferuje, aby příjemci PnP bylo ponecháno rozhodnutí, zda dávku vynaloží na péči blízkých, asistentů sociální péče či sociálních služeb.** Úmluva OSN jednoznačně přiznává OZP právo rozhodovat o svém životě a státy zavazuje vytvářet podmínky pro to, aby lidé mohli tohoto práva užívat. Členové AIP požadují garanci dostupnosti sociálních a zdravotních terénních a ambulantních služeb pro zajištění běžného způsobu života lidí s nejtěžšími postižením a onemocněním i jejich rodinných pečujících.
- **AIP schvaluje revizi účelnosti a efektivnosti PnP, ale žádá věc řešit v souvislostech** dostupnosti služeb, postavení pečujících osob a posuzování potřeb péče. AIP ví o případech nevyužívání dávky na péči a nakládání s tímto příjmem jako s kompenzací za své zdravotní postižení. Současně ale ví o tisících lidí se zdravotním postižením, kterým PnP nestačí na to, aby mohli žít nezávislý a samostatný život ve svém přirozeném prostředí. A právě hájení práv této skupiny osob je primárním úkolem AIP.

